

ปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ
สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย

นางวัลลภา จันทรดี

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-562-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012299

T 1030194X

PROBLEMS OF LIBRARIANS IN UNIVERSITY FACULTY, INSTITUTE,
AND ACADEMIC CENTER LIBRARIES IN PRODUCING ACADEMIC WORKS

Mrs. Wallapa Chantrdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-562-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มีปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน
และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย

โดย นางวัลลภา จันทรีดี

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... ศจี จันทวิมล คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณทิมล กุลบุญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สิบสนธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)

วัลลภา จันทร์ดี : ปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ ลัถาบัน และ
ศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย (PROBLEMS OF LIBRARIANS IN UNIVERSITY
FACULTY, INSTITUTE, AND ACADEMIC CENTER LIBRARIES IN PRODUCING ACADEMIC
WORKS) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ศศิ จันทวิมล, 171 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) วัตถุประสงค์ในการผลิต รูปแบบ และสาขาวิชาของผลงาน
ทางวิชาการ 2) แหล่งจัดพิมพ์และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและ
การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ
ลัถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาลู่รูปได้ดังนี้ บรรณารักษ์มีวัตถุประสงค์ในการผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อใช้ประกอบ
การปฏิบัติงานในห้องสมุดมากที่สุด โดยรูปแบบของผลงานทางวิชาการที่ผลิตมากที่สุดได้แก่บทความวารสาร
ผลงานที่ผลิตส่วนใหญ่ผลิตในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์/สนเทศศาสตร์ และจัดพิมพ์โดยหน่วยงาน/องค์การ
อื่น ๆ มีการเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกมากที่สุด ปัญหาที่สำคัญที่สุดของบรรณารักษ์ในการผลิตคือ ไม่มี
เวลาเนื่องจากต้องทำงานเต็มเวลา ส่วนปัญหาในการเผยแพร่คือ การขาดเงินทุนสนับสนุนในการจัดพิมพ์
เผยแพร่ ในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะนั้น บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยควร เปิดโอกาสให้
บรรณารักษ์ได้มีโอกาสลาพักเพื่อการวิจัย/ผลิตผลงานทางวิชาการได้เช่นเดียวกับอาจารย์และผู้บริหารควร
สนับสนุนให้บรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านอื่น ๆ เช่น งานสอน งานวิจัย การเข้าร่วมประชุมกับสมาคม
วิชาชีพ

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารระดับสูงในการส่งเสริมสนับสนุน
บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ ลัถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย ให้มีการผลิตและเผยแพร่ผลงาน
ทางวิชาการต่อไป

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ วัลลภา จันทร์ดี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. ศศิ

WALLAPA CHANTRDEE : PROBLEMS OF LIBRARIANS IN UNIVERSITY FACULTY,
INSTITUTE, AND ACADEMIC CENTER LIBRARIES IN PRODUCING ACADEMIC WORKS.
THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SACHI CHANDAVIMOL, B.A., MLS. 171 pp.

The objectives of this research was to study the purposes of librarians in producing academic works in addition with types of publication as well as fields of works; to survey the sources of publishing and the method of disseminating; and to identify the problems in producing as well as disseminating their works. The opinions and recommendations of librarians those who were from faculties, institutes and academic centers which belonging to universities also included in the research.

The results of the study revealed as the following categories: Firstly, the purposes of librarians in producing academic works were most significant with the use of helping their works in the library whereas the types of publication produced were mainly produced in journal articles. The library science as well as information science were the major fields of works produced. Secondly, their works were published by agencies and organizations concerned which to be disseminated both inside and outside the library. Thirdly, most problems in producing their works were time limitation caused by the librarians full time work loaded. Furthermore, the problems in disseminating were the lack of budgetting support for publishing.

The opinions and recommendations of librarians indicated that universities should provide with an opportunity to the librarians for subbactical leave in order to produce their academic works as same as lecturers. In addition, the executives should support the librarians in participating in the activities concerned such as teaching, research, professional association meeting.

The results of this study could be a guideline for the higher executives to consider how to promote and support the librarians those who were from faculties, institutes and academic centers which belonging to universities in producing and disseminating their academic works continually.

ภาควิชา Library Science
สาขาวิชา Library Science
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต *ณัฐพร อโนรัตน์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Assoc. Prof. Sachi Chandavimol*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงศรี พัฒนกิจจำรูญ และ รองศาสตราจารย์ ประภาวดี สิบสนธ์ ที่ได้สละเวลา เข้าร่วม เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สมบูรณ์ และ อาจารย์ประเชิญ ไทรแจ่มจันทร์ ที่ได้ กรุณาให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำอัน เป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบคุณ คุณอากาศ สุวรรณธรรมา ที่ช่วยแนะนำในเรื่องสถิติและวิเคราะห์ ข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการ แจกและรวบรวมแบบสอบถาม และบรรณาธิการทุกท่านที่ช่วยตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่ สมบูรณ์และสามารถทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และคุณประสิทธิ์ จันทศิริ ที่ได้ให้ กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

วัลลภา จันทศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2. การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์	19
ความหมาย	19
คุณค่าของผลงานทางวิชาการ	21
การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	22
รูปแบบผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์	29
ขอบเขตเนื้อหาในสาขาบรรณารักษศาสตร์	41
สาเหตุการขาดแคลนผลงานทางวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์	42
การบริหารงานห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ	
สังกัดมหาวิทยาลัย	46

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	52
การทดสอบแบบสอบถาม	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	57
รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ	58
การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย	62
ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการเผยแพร่ผลงานทาง วิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย	77
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตและการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย	81
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	97
แนวทางการวิจัยในอนาคต	101
ข้อจำกัดในการวิจัย	102
บรรณานุกรม	103

ภาคผนวก

ก. การกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ตาม	
ข้อ 11 (ข) แห่งกฎทบทวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519)	114
ข. แบบสอบถาม.....	121
ค. บรรณานุกรมผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน	
และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย ระหว่าง พ.ศ. 2524-	
2529	140
 ประวัติผู้เขียน	 171

สารบัญญัตราวาง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามกลุ่มห้องสมุด	57
2. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	58
3. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งงานในห้องสมุด ระหว่าง พ.ศ. 2524-2529	59
4. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทงานที่รับผิดชอบใน ห้องสมุด ระหว่าง พ.ศ. 2524-2529	60
5. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงานระหว่าง พ.ศ. 2524-2529	61
6. การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย จำแนกตามวุฒิการศึกษา	62
7. การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย จำแนกตามตำแหน่งงาน ในห้องสมุด	63
8. การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย จำแนกตามประเภทงาน ที่รับผิดชอบในห้องสมุด	64

ตารางที่

หน้า

9.	การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย จำแนกตามระยะเวลา การปฏิบัติงาน	65
10.	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของวัตถุประสงค์ใน การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย	66
11.	จำนวนผลงานทางวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และ ศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย ผลิตและเผยแพร่ ระหว่าง พ.ศ. 2524-2529 จำแนกตามรูปแบบผลงานทางวิชาการ	68
12.	รูปแบบของผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย จำแนกตามสาขาวิชา .	70
13.	วัตถุประสงค์ในการผลิตผลงานทางวิชาการ จำแนกตามรูปแบบ ของผลงาน	72
14.	จำนวนผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย จำแนกตามแหล่งจัดพิมพ์	74
15.	จำนวนผลงานทางวิชาการแต่ละประเภท จำแนกตามการ เผยแพร่	75
16.	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค ในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย	77

ตารางที่

หน้า

17. คำเจดีย์น้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการ
เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน
และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย 80
18. คำเจดีย์น้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะในการผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของ
บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัด
มหาวิทยาลัย 81